

ZARZĄDZENIE MINISTRA KOMUNIKACJI

z dnia 5 marca 1965 r.

w sprawie szczegółowych przepisów porządkowych przy przewozie osób i bagażu w publicznej komunikacji autobusowej.

Na podstawie art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 listopada 1961 r. o transporcie drogowym i spedycji krajowej (Dz. U. Nr 53, poz. 297) i § 32 ust. 1 Regulaminu zarobkowego przewozu osób i bagażu oraz najmu pojazdów w osobowym transporcie drogowym, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Ministra Komunikacji z dnia 12 października 1962 r. (Dz. U. Nr 56, poz. 282), zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Ustala się szczegółowe przepisy porządkowe obowiązujące przy przewozie osób i bagażu w publicznej

komunikacji autobusowej, stanowiące załącznik do niniejszego zarządzenia.

2. Przepisów zarządzenia nie stosuje się do przewozów wykonywanych w komunikacji autobusowej prowadzonej przez komunalne przedsiębiorstwa (zakłady) komunikacyjne.

§ 2. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Komunikacji: *P. Lewiński*

Załącznik do zarządzenia Ministra Komunikacji z dnia 5 marca 1965 r. (poz. 50).

SZCZEGÓLWE PRZEPISY PORZĄDKOWE PRZY PRZEWOZIE OSÓB I BAGAŻU W PUBLICZNEJ KOMUNIKACJI AUTOBUSOWEJ

§ 1. Wejście do budynku dworca autobusowego, na teren placu zajazdowego dworca, jak również na znajdujące się na nim perony, dozwolone jest tylko przez przejścia do tego przeznaczone i odpowiednio oznaczone.

§ 2. 1. W poczekalniach dworca autobusowego wolno przebywać jedynie w tym czasie, gdy są one otwarte dla podróżnych; w innym czasie mogą z nich korzystać po zawiadomieniu dyżurnego ruchu:

- 1) podróżni, którzy po przyjeździe autobusu nie mogą opuścić poczekalni dworca z powodu zaburzeń atmosferycznych lub oczekują na połączenie komunikacyjne w związku z opóźnieniem autobusu, którym przyjechali;
- 2) podróżni, którzy z powodu zaskarżenia lub nieszczęśliwego wypadku w drodze pozostają w poczekalni dworca do czasu udzielenia im pierwszej pomocy.

2. Okresy czasu, w których poczekalnie dworca autobusowego są otwarte dla podróżnych, powinny być podane do publicznej wiadomości przez wywieszenie ogłoszenia przy wejściu na dworzec.

§ 3. 1. Na terenie dworca autobusowego zabrania się:

- 1) umieszczania odezw, ogłoszeń, reklam, napisów itp. bez zgody przedsiębiorstwa prowadzącego komunikację autobusową;
- 2) uprawiania handlu lub przeprowadzania kwest publicznych bez odpowiedniego zezwolenia oraz bez zgody przedsiębiorstwa prowadzącego komunikację autobusową;
- 3) wszelkiego rodzaju występów, jak gry na instrumentach, śpiewu itp.;
- 4) uprawiania żebractwa;
- 5) picia alkoholu i przebywania w stanie nietrzeźwym;
- 6) zachowywania się wywołującego zgorznie publiczne lub utrudniającego wykonywanie obowiązków służbowych przez obsługę dworca.

2. Ponadto zabrania się:

- 1) pozostawiania na peronach i w pomieszczeniach dworca autobusowego bagażu utrudniającego poruszanie się podróżnych;
- 2) wprowadzania rowerów oraz innych pojazdów tego rodzaju, z wyjątkiem wózków inwalidzkich i dzieciennych, do poczekalni lub innych pomieszczeń dworca autobusowego, jeżeli pomieszczenia te nie są przeznaczone do przechowywania lub nadania i odbioru bagażu;
- 3) wjazdu, manewrowania, parkowania na placu zajazdowym dworca wszelkiego rodzaju pojazdów nie związanych z funkcjonowaniem dworca autobusowego.

3. Przepisy ust. 1 mają również odpowiednie zastosowanie do zachowania się osób w autobusie.

§ 4. Zabrania się dokonywania na terenie dworca autobusowego jakichkolwiek czynności grożących wywołaniem pożaru, w szczególności wzniesienia lub używania ognia i palenia tytoniu w magazynach, składach i w ich pobliżu, a także palenia tytoniu w innych miejscach i pomieszczeniach dworca, jeżeli zakaz ten podany jest do wiadomości przez wywieszenie ogłoszenia.

§ 5. 1. Zabrania się uszkodzania lub zanieczyszczania dworca autobusowego oraz autobusów i ich urządzeń.

2. Podróżny odpowiada za szkody powstałe wskutek uszkodzenia lub zanieczyszczenia z jego winy autobusu, pomieszczeń dworca autobusowego lub innych urządzeń przedsiębiorstwa prowadzącego komunikację autobusową i obowiązany jest zapłacić przedsiębiorstwu odszkodowanie z tego tytułu zgodnie z przepisami § 6 ust. 7 Regulaminu zarobkowego przewozu osób i bagażu oraz najmu pojazdów w osobowym transporcie drogowym, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Ministra Komunikacji z dnia 12 października 1962 r. (Dz. U. Nr 56, poz. 282), zwanego dalej „regulaminem”.

3. Cennik uszkodzeń, wymieniony w § 6 ust. 7 regulaminu, powinien być podany do wiadomości podróżnych przez

wywieszenie w pomieszczeniach dworca autobusowego i wewnątrz autobusów.

§ 6. Na terenie dworca autobusowego oraz na przystankach autobusowych powinny być umieszczone tablice z aktualnym rozkładem jazdy.

§ 7. Wszelkie informacje przedsiębiorstwa prowadzącego komunikację autobusową, podawane do wiadomości podróżnych w formie ogłoszeń lub wywieszek, powinny być sformułowane poprawnie w języku polskim i w taki sposób, aby ich treść była jednoznaczna; w razie potrzeby przedsiębiorstwo może prowadzić informację dla podróżnych także w językach obcych.

§ 8. Autobusy rozpoczynające jazdę kursową z dworców lub innych przystanków końcowych powinny być poddawane na stanowiska odjazdowe co najmniej na 5 minut przed określonym w rozkładzie jazdy czasem odjazdu w komunikacji podmiejskiej, a w komunikacji dalekobieżnej — co najmniej na 10 minut przed tym odjazdem; o podstawięniu autobusu na stanowisko odjazdowe podróżni powinni być informowani.

§ 9. 1. Odjazd autobusu z dworca autobusowego i poszczególnych przystanków powinien odbywać się według rozkładu jazdy podanego do publicznej wiadomości; w żadnym razie odjazd autobusu z dworca lub przystanku nie może nastąpić wcześniej, niż to przewiduje rozkład jazdy.

2. Odjazd autobusu z dworca lub przystanku końcowego powinien być podany do wiadomości podróżnych przez obsługę dworca lub obsługę autobusu.

§ 10. 1. Wsiadanie do autobusu lub wysiadanie z autobusu dozwolone jest tylko po jego zatrzymaniu.

2. Podróżni powinni wsiadać do autobusu tylko przednimi drzwiami, a wysiadać przez drzwi oznaczone napisem „wyjście”.

3. Osoby o widocznym kalectwie, kobiety ciężarne oraz osoby z dzieckiem na ręku mają prawo wejścia do autobusu poza kolejnością.

4. Przed zajęciem miejsca w autobusie podróżni powinni sprawdzić, czy wsiadli do właściwego autobusu zgodnie z celem podróży.

§ 11. 1. Do zajęcia miejsca w autobusie mają prawo podróżni posiadający ważny bilet na przejazd lub inny dokument uprawniający do przejazdu.

2. Podróżny, który wsiada do autobusu bez biletu (innego dokumentu uprawniającego do przejazdu), obowiązany jest bez wezwania wykupić u obsługi autobusu bilet na przejazd; w autobusach z jednoosobową obsługą podróżni mogą nabyć bilet na przejazd tylko w czasie postoju autobusu.

3. Podróżny obowiązany jest na zadanie okazać posiadany bilet na przejazd (inny dokument uprawniający do przejazdu) obsłudze autobusu lub organom kontroli.

§ 12. 1. Podróżny zamierzający przewieźć autobusem takie przedmioty, które ze względu na wagę lub wymiary nie nadają się do zabrania do wnętrza autobusu, jak np.: rower, motorower lub wózek dziecienny, obowiązany jest nadać je do przewozu jako przesyłkę bagażową.

2. Przyjęcie do przewozu motoroweru może nastąpić pod warunkiem, że jego posiadacz opróżni zbiornik z benzyny, usunie akumulator i odkręci pedały; obowiązek odkręcenia pedałów istnieje również przy nadaniu do przewozu roweru.

3. Niedozwolone jest przewożenie telewizorów bez oryginalnych opakowań fabrycznych.

§ 13. Podróżny, który nie posiada ważnego biletu na przejazd lub na przewóz bagażu podlegającego opłacie, ma obowiązek uiszczenia opłaty przewidzianej w § 18 regulaminu, niezależnie od odpowiedzialności karnej.

§ 14. 1. Przy zajmowaniu miejsca w autobusie podróżni powinni stosować się do wskazówek obsługi autobusu, która obowiązana jest dbać o należyte rozmieszczenie podróżnych oraz ich bagażu w autobusie.

2. Podróżny może zająć dla siebie w autobusie jedno miejsce oraz po jednym miejscu dla każdej jadącej z nim osoby, której bilet może okazać.

3. Nie wolno zajmować w autobusie miejsca zajętego już w sposób widoczny przez innego podróżnego.

4. Podróżny, który zajmie w autobusie miejsce oznaczone napisem „miejsce poselskie”, „dla inwalidów” lub „dla osoby z dzieckiem na ręku” itp., obowiązany jest zwołać to miejsce w razie zgłoszenia się osoby, dla której miejsce takie jest przeznaczone; nie dotyczy to wypadku, gdy podróżny posiada bilet z wpisanym numerem miejsca.

5. Podróżnym nie wolno zajmować w autobusie miejsc oznaczonych jako „służbowe”; do zajęcia tych miejsc są uprawnieni:

- 1) inspektorzy gospodarki samochodowej wydziałów komunikacji przewoźców rad narodowych i Ministerstwa Komunikacji — za okazaniem odpowiednich legitymacji;
- 2) rewizory umundurowani oraz rewizory w ubraniach cywilnych — za okazaniem legitymacji służbowej;
- 3) podróżni posiadający bilety służbowe, jadący służbowo, a nie posiadający innego miejsca w autobusie.

§ 15. 1. Zabrania się:

- 1) wsiadać (wskakiwać) do autobusu lub wysiadać (wyskakiwać) z niego podczas jazdy;
- 2) otwierać drzwi autobusu podczas jazdy oraz otwierać drzwi bez upewnienia się, że nie zagraża to bezpieczeństwu innych podróżnych lub użytkowników drogi;
- 3) wsiadać lub wsiadać z autobusu w sposób powodujący niebezpieczeństwo lub utrudnienie ruchu, a w szczególności — jeżeli to nie jest konieczne — wysiadać na jezdnię lub na lewą stronę autobusu;
- 4) zajmować miejsce w pobliżu kierowcy w sposób ograniczający jego pole widzenia oraz zachowywać się w sposób utrudniający kierowanie autobusem;
- 5) siadać na masce silnika autobusu;
- 6) zajmować miejsce na zewnętrznych częściach autobusu, jak np. drabinkach bagażowych, stopniach, dyszlach lub sprzęgach przyczep autobusowych itp.;
- 7) dokonywać we wnętrzu autobusu jakichkolwiek czynności narażających wywołaniem pożaru;
- 8) wyrzucać z autobusu w czasie jazdy lub na postoju palące się zapalniczki, butelki lub inne przedmioty, mogące wyrządzić szkodę na zdrowiu lub stratę materialną;
- 9) umieszczać nogi na siedzeniach autobusu lub opierać je o oparcie siedzenia oraz umieszczać na tych miejscach zwierzęta lub inne przedmioty mogące je uszkodzić lub zanieczyścić;
- 10) spożywać w autobusie pokarmy w sposób mogący spowodować poplamienie ubrania innych podróżnych;
- 11) palić tytoń w autobusie.

2. Nie wolno w autobusie śpiewać, grać na instrumentach muzycznych, używać radiodbiorników oraz innych urządzeń grających bez zgody obsługi autobusu. Obsługa autobusu nie może wyrazić na to zgody, jeżeli sprzeciwia się temu chociażby jeden podróżny.

§ 16. 1. Podróżny obowiązany jest na żądanie obsługi autobusu lub organu kontrolującego usunąć z autobusu:

- 1) przedmioty, których przewóz jest niedozwolony na podstawie § 21 regulaminu oraz § 12 ust. 3 niniejszych przepisów;
- 2) bagaż ręczny przekraczający rozmiary lub wagę wskazaną w przepisach taryfowych, jeżeli nie zgodzą się nadać go do przewozu jako przesyłkę bagażową;
- 3) bagaż ręczny podlegający opłacie taryfowej, za którego przewóz odmawia zapłaty.

2. Jeżeli podróżny nie usunie na żądanie obsługi autobusu lub organu kontrolującego przedmiotów określonych w ust. 1, obsługa może je usunąć z autobusu na koszt i ryzyko podróżnego.

3. W autobusie wolno przewozić psy za opłatą przewidzianą w taryfie, jeżeli trzymane są na smyczy i mają założony kaganiec.

§ 17. 1. Nie dopuszcza się do przewozu lub usuwa z autobusu podróżnych, których stan lub zachowanie nie odpowiada przepisom o przewozie osób i bagażu w osobowym transporcie drogowym.

2. Stosownie do § 16 ust. 2 regulaminu osobom wymienionym w ust. 1 nie przysługują prawo żądania zwrotu uiszczonej opłaty za przejazd i przewóz bagażu.

§ 18. 1. Personel przedsiębiorstwa, prowadzącego publiczną komunikację autobusową, obowiązany jest w czasie pełnienia obowiązków służbowych przestrzegać grzeczności w stosunku do podróżnych oraz udzielać im wyczerpujących informacji dotyczących prowadzonej komunikacji.

2. Personel przedsiębiorstwa obowiązany jest w razie potrzeby zwracać podróżnym uwagę na konieczność przestrzegania niniejszych przepisów.

§ 19. 1. Zabrania się kierowcy autobusu w czasie jazdy spożywania pokarmów oraz prowadzenia rozmów z podróżnymi lub pozostałą obsługą autobusu.

2. Wszelkich informacji dotyczących przewozu podróżny ma prawo żądać:

- 1) od konduktora — w każdej chwili jazdy oraz w czasie postoju autobusu;
- 2) od kierowcy — w czasie postoju autobusu.

3. Obsługa autobusu obowiązana jest w czasie pełnienia obowiązków służbowych nosić umieszczony na widocznym miejscu numer służbowy i okazywać go podróżnym na ich żądanie.

§ 20. 1. Do obowiązków obsługi autobusu należy również:

- 1) umieszczanie aktualnych tablic kierunkowych;
- 2) podawanie do wiadomości podróżnych nazw przystanków znajdujących się na trasie jazdy autobusu z chwilą dojazdu do nich.

2. Jeżeli autobus ze względu na brak miejsc nie może przyjąć do przewozu więcej podróżnych, obsługa obowiązana jest zawiadomić o tym oczekujących na przystankach ustnie lub przez wywieszenie na autobusie w widocznym miejscu tablicy informującej o braku miejsc.

§ 21. 1. Drzwi w autobusie otwiera i zamyka obsługa; w wypadku jednoosobowej obsługi drzwi w autobusie otwierają i zamykają podróżni; drzwi w autobusie wolno otwierać po jego zatrzymaniu.

2. Zabrania się w autobusie z jednoosobową obsługą zamykania na stałe od wewnątrz lub blokowania tylnych drzwi autobusu.

3. Okna w autobusie (tylko z jednej strony) otwiera w zasadzie obsługa z własnej inicjatywy lub na życzenie większości podróżnych; zabrania się podróżnym otwierania okien w autobusie bez zgody obsługi.

§ 22. 1. Obsługa autobusu obowiązana jest zatrzymać autobus na przystankach przewidzianych rozkładem jazdy; na przystankach oznaczonych tarczami przystankowymi z napisem „na żądanie” autobus zatrzymuje się tylko na żądanie podróżnych znajdujących się w autobusie lub osób oczekujących na przystankach.

2. Obsługa powinna uwzględnić, w miarę możliwości eksploatacyjnych, prośbę o zatrzymanie autobusu poza przystankami, zwłaszcza jeżeli żądającym zatrzymania jest osoba w podeszłym wieku, inwalida o widocznym kalectwie, osoba z dzieckiem na ręku lub kobieta ciężarna, a zatrzymanie autobusu uzasadnione jest odległością od najbliższego przystanku.

3. Autobus, w którym nie ma ustępu, kierowca powinien zatrzymać na żądanie podróżnego w każdym odpowiednim miejscu; kierowca może zatrzymać autobus w każdej chwili, kiedy z uwagi na własne zmęczenie lub zaslągnięcie podróżnego uzna to za konieczne.

4. Obsługa autobusu obowiązana jest w razie zachorowania podróżnego w czasie jazdy przewieźć go do najbliższego zakładu społecznego służby zdrowia lub przekazać opiece posterunku Milicji Obywatelskiej w miejscowości znajdującej się na trasie jazdy.

§ 23. Kierowca autobusu, ruszającego z przystanku znajdującego się na trasie jazdy, obowiązany jest zatrzymać autobus w celu zabrania spóźnionego podróżnego, dającego znaki wyrażające chęć jazdy tym autobusem.

§ 24. 1. Sygnał do odjazdu daje konduktor; sygnał ten może być dany wiedzy, gdy wszyscy wysiadający opuszczą autobus, a wsiadający zajmą miejsca w autobusie i drzwi zostaną zamknięte.

2. W wypadku jednoosobowej obsługi w autobusie kierowca obowiązany jest przed ruszeniem z miejsca zatrzymania sprawdzić, czy wszyscy wysiadający opuścili autobus oraz czy wsiadający podróżni zajęli miejsca w autobusie i czy drzwi zostały zamknięte.

§ 25. 1. Wszelkie reklamacje, dotyczące zwrotu całości lub części pobranej opłaty za przejazd, podróżny może zgłosić na piśmie, załączając bilet:

- 1) do kasy, w której nabył bilet;
- 2) do biura przedsiębiorstwa (jego oddziału), w którego autobusie odbywał podróż.

2. W każdym autobusie powinna znajdować się w widocznym miejscu wywieszka informująca podróżnych o adresie przedsiębiorstwa (oddziału) załatwiającego reklamacje podróżnych.

3. Zgodnie z § 7 ust. 4 regulaminu reklamacja powinna być wniesiona w ciągu 3 miesięcy od dnia, w którym zaszło zdarzenie uzasadniające roszczenie.

4. W reklamacji podróżny powinien możliwie dokładnie określić czas i miejsce, w którym zaszło zdarzenie uzasadniające roszczenie, oraz podać dokładny adres, na który przedsiębiorstwo powinno kierować pisma związane z załatwieniem reklamacji.

5. Kasa przedsiębiorstwa prowadzącego komunikację autobusową, przyjmując reklamację, wydaje potwierdzenie przyjęcia, zaopatrzone w pieczętkę przedsiębiorstwa.

§ 26. W każdym autobusie powinien być na widocznym miejscu umieszczony wyciąg lub streszczenie regulaminu i przepisów porządkowych.